

Gäller från 2023-01-01

Beteendedefinitioner

Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH

SVENSKA KENNELKLUBBEN

Innehållsförteckning

Hundens beteende vid BPH	5
Beteendekategorier	5
Bakomliggande motivationslägen	6
Övergripande motiv	6
Konflikter mellan motivationslägen	8
Känslor kopplade till motiv	9
Känsla eller motivation bakom skalan	10
Skilj på allmän aktivitet och styrkan på känslan eller motivationen	10
Definitioner av beteenden som beskrivs i BPH	12
Aggressiva/hotfulla beteenden	12
Rädsla	16
Utforskande beteenden	22
Positiv hälsning	23
Undergivenhet	24
Lekbeteende	25
Födorelaterade beteenden	27
Startreaktion	27
Skottaktivitet	28
Undersökning av annat än testretningen	29
Sammanfattande beskrivning	29

BETEENDE- OCH PERSONLIGHETS- BESKRIVNING HUND

BPH är en beskrivning vars syfte är att bidra till ökad kunskap om hundars vardagsbeteende.

Den vänder sig såväl till special- och rasklubbar och uppfödare som vill få en bild av mentaliteten hos de hundar som ingår i avelsarbetet, som till den enskilda hundägare som vill lära sig mer om den egna hundens beteende.

Med hjälp av BPH ökar möjligheten att identifiera de individer som utmärker sig positivt och har de egenskaper vi vill se hos våra hundar!

Hundens beteende vid BPH

Beteendekategorier

En utgångspunkt vid BPH är att hundens beteende kan delas in i olika kategorier utifrån dess funktion, bakomliggande motivation och tillhörande känsla. Intensitetsskalorna i BPH-protokollet avspeglar de kategorier som är relevanta under beskrivningen. Varje skala används för att beskriva hur mycket hunden uttrycker av beteenden som hör till en viss beteendekategori. Ett exempel är skalan för positiv hälsning (intensitet), som ska fånga hundens benägenhet att hälsa på testledaren eller figuranten. Ett annat är hotfullhetsskalan, som avspeglar hur mycket hunden hotar i situationen.

Beteendekategorierna i BPH är listade nedan. För tydlighetens skull har de i olika sammanhang (exempelvis i protokollet och i redovisningar) en färgkod.

Positiv hälsning	 GUL
Kontakt med föraren	 GUL
Ungivenhet	 LILA
Lekintresse med föremål	 BLÅ
Engagemang för mat	 ROSA
Utforskande	 OLIV
Flykt/avståndsökande	 GRÖN

Passiv oro	 GRÖN
Separationsoro	 GRÖN
Defensiv reaktion	 GRÖN
Tempoväxling/-ökning	 GRÖN
Tveksamhet	 GRÖN
Tid till kontroll	 GRÖN
Hotfullhet	 ORANGE
Offensiv reaktion	 ORANGE
Imponerbeteende	 ORANGE
Bitbeteende	 ORANGE
Startreaktion	 OLIV
Aktivitet efter skott	 GULGRÖN
Tid till aktivitetskontroll	 GULGRÖN
Ljud	 GULGRÖN

Många av de beteenden som man kan se hos hunden under BPH kan sorteras in i dessa kategorier. Till exempel kan man vid positiv hälsning se att hunden strävar mot personens ansikte, och kanske hoppar upp mot denne, att hunden trampar runt och viftar på svansen. Beteenden som lågt hållen svans och kropp, att hunden hässjar, slickar sig om munnen och riktar blickar åt sidorna kan antas höra till kategorin passiv oro. Mer

om vilka beteenden som hör till respektive kategori finns att läsa längre fram.

Nämnas bör att hundar kan uttrycka andra beteenden än de som kan grupperas in i ovanstående kategorier. Hunden kan reagera på annat än det som den får vara med om under BPH. Exempel är möten med andra hundar, reaktion på att lämnas ensam och åsynen av springande harar. Hunden uppvisar också beteenden under beskrivningen som inte noteras. BPH ska alltså inte ses som en heltäckande beskrivning av hundens beteende, men kan på goda grunder antas fånga många relevanta aspekter (mer om utvecklingen av BPH och valet av testretningar finns att läsa i Blixt et al. 2010, 2011a & 2011b).

Bakomliggande motivationslägen

I BPH utgår vi från att det finns motivationslägen knutna till dessa beteendekategorier. En är social motivation, som handlar om en vilja att umgås med en annan individ. De beteenden som hör till kategorin positiv hälsning påverkas av en sådan motivation, men även undergivenhet och förarkontakt påverkas av den. Men även om en övergripande motivation förenar dessa uttryck finns skillnader som ger anledning att särskilja dem. Den hälsande hunden vill göra en ny bekantskap, den undergivne hunden vill visa sin litenhet och därigenom bli accepterad, och hunden som riktar sig mot föraren under lek vill umgås på ett lekfullt sätt. Gemensamt är dock den sociala komponenten, ett övergripande motiv att umgås och samspela som påverkar samtliga uttryck.

Det går att göra andra kopplingar mellan beteende och motivation. Hotfullhet och bitbeteende antas drivas av ett motiv att få någon som väckt obehag att avlägsna sig, vilket sker med offensiva medel, ett

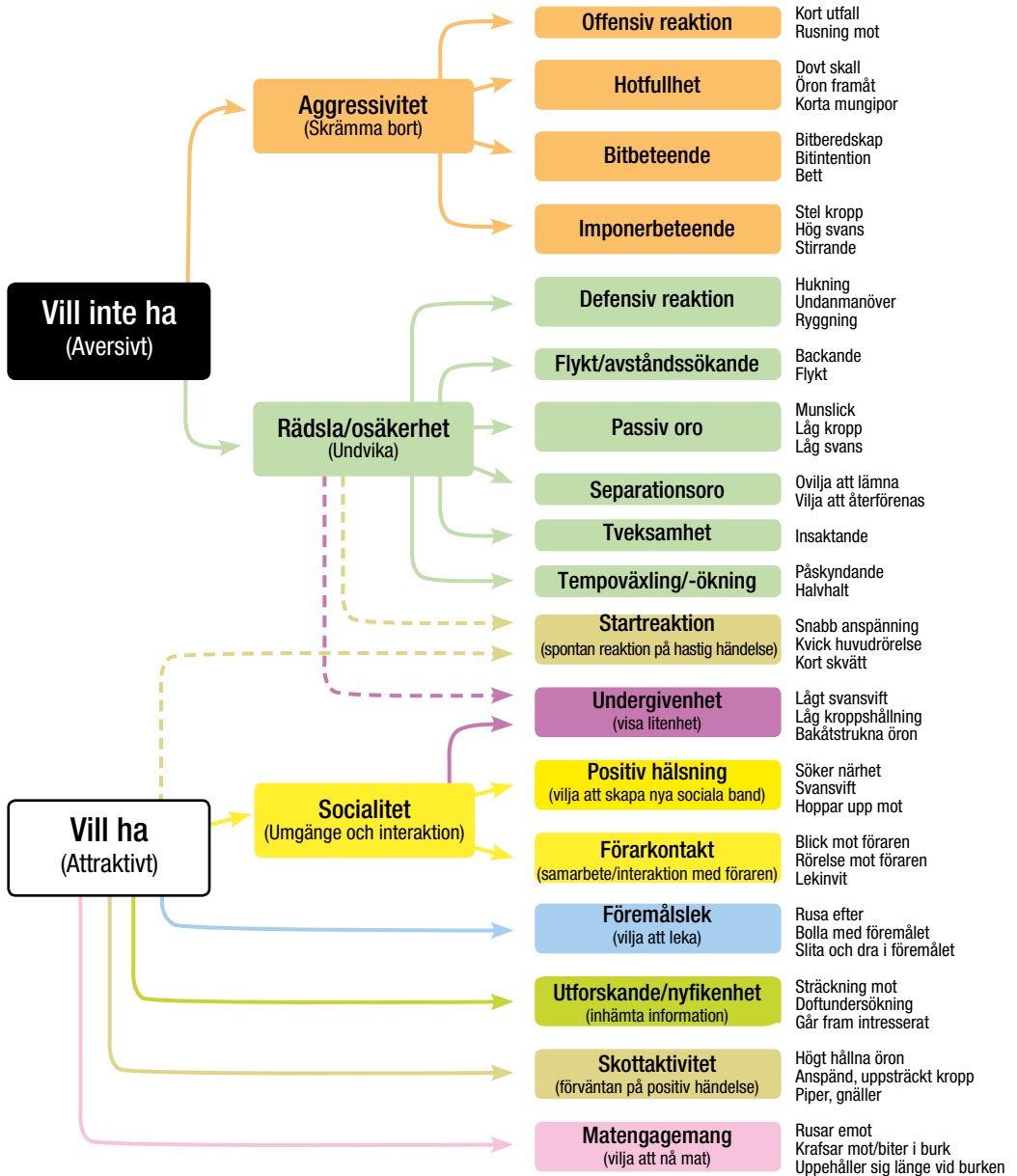
motivationsläge som här benämns som aggressivitet. En rad beteenden som vi noterar under BPH antas vara motiverade av strävanden att undvika någon eller något som väckt obehag, som flykt, avståndstagande, oro och separationsoro. Hundens vilja att leka med lekföremål, vilken beskrivs i flera situationer med hjälp av detaljerade beteendeskolor, ligger bakom de beteenden som beskrivs i moment 2. De beteenden som hör till kategorin utforskande, som att hunden vådrar, sträcker sig emot, och kanske också går fram till en testretning, drivs av en motivation att ta in mer information om något, ett motivationsläge som kan benämnas nyfikenhet.

I figur 1 sammanfattas de beteendekategorier som BPH avser att fånga, med den bakomliggande motivationen (inom parentes) och kopplingar till mer specifika beteendeuttryck (längst till höger).

Övergripande motiv

BPH är uppbyggd kring en teori om två övergripande motivationslägen. De utgår från den tolkning hunden gör av situationen: är den något hunden attraheras av och vill ha mer av, eller tolkar hunden situationen som negativ (aversiv), och är något som hunden inte vill utsättas för. Då väl detta beslut fattats avgör typen av situation vilket specifikt motivationsläge som kopplas in, och därefter vilket beteende som kommer till uttryck.

De beteendekategorier och motivationslägen som BPH inkluderar kan kopplas till respektive övergripande motiv. Aggressivitet och rädsleuttryck är drivna av en gemensam nämnare – att inte utsättas för retningen som utlöste motivationsläget. Hunden använder sig här av olika strategier; via aggressiva beteenden försöker hunden få retningen,

Figur 1. Sambanden mellan övergripande motivationslägen, mer specifika motivationsslag och beteenderekationer (exempel på) enligt det synsätt som ligger bakom BPH. Pilar indikerar samband vi utgår från vid BPH, streckade indikerar möjliga samband.

oftast en annan individ, att öka avståndet, medan rädslerelaterade beteenden har som främsta funktion att få hunden själv att avlägsna sig från det som upplevs obehagligt. Det omvända syns vid hälsningsbeteenden, förarkontakt, föremålslek, utforskande, matengagemang och skottaktivitet. De är alla olika uttryck för positiva förväntningar eller hundens vilja att hålla på med något den attraheras av.

Två beteendekategorier skiljer sig från de övriga, och är inte på ett självklart sätt kopplade till något av de två övergripande motivationslägena. Det ena är startreaktion, som är en omedelbar och omedveten reaktion på en plötslig händelse. Den kan ses som ett uttryck för överraskning som inte behöver vara kopplat vare sig till aversion eller attraktion. I BPH beskrivs startreaktion i skottmomentet, där eventuella andra beteenden som ackompanjerar startreaktionen definierar hundens övergripande motivation: flykt och oro (aversion), respektive skottaktivitet och ljud (attraktion).

Den andra beteendekategorin som skiljer ut sig är undergivenhet. De beteenden som hör till den kategorin kan ses som uttryck för en vilja att bli accepterad, vilket sker genom att hunden visar upp avväpnande och valprika beteenden. Det undergivna beteendet i mötet kan till viss del även drivas av osäkerhet, vilket alltså kan vara anledningen till att hunden uppvisar ett undergivet beteende istället för ett hälsningsbeteende utan undergivna inslag. Undergivenhet ses vid BPH därför som ett socialt beteende med en eventuell koppling till osäkerhet.

Liknande beteenden men skilda motiv

Utgångspunkten i BPH är att ett visst beteendeuttryck kan kopplas till ett specifikt motivationsläge hos hunden. Så är det

dock inte alltid. Ett visst beteende kan bero på flera saker, och vara kopplade till olika motivationslägen. Hunden som skakar eller darrar kan göra det på grund av kyla (alstrar värme), att den förväntar sig något positivt eller något negativt. På samma sätt kan hundens skall under BPH, eller att den går fram emot något, ha olika motiv. Beskrivarens uppgift är att göra en sammantagen bild av det som går att observera hos hunden, och utifrån kännedom om hundars beteende göra en tolkning. Den tolkningen hjälper beskrivaren till rätt beteendekategori, och slutligen kryss i protokollet. Exempelvis kan dova skall tillsammans med andra hotbeteenden tolkas som hotfullhet, medan skällande med högt tonläge i kombination med avslappnat kroppsspråk och viftande svans kan vara en del av hälsningen.

Konflikter mellan motivationslägen

Grundprincipen för hur de olika motivationerna samverkar är att en motivation "dominerar" de andra. Om hunden exempelvis letar efter mat eller tigger vid matbordet har tröskelvärdet för hungermotivationen uppnåtts. Beteenden som syftar till andra aktiviteter, och som styrs av andra motivationslägen, är just då försatta i viloläge. Om den yttre retningsbilden förändras, exempelvis om något plötsligt inträffar, eller om hundens inre läge förändras, exempelvis att hunden blir alltför varm, förändras motivationsläget. Då kan ett annat motivationsläge bli det dominerande, och andra beteenden kommer till uttryck. I det första exemplet kanske hunden hoppar till eller flyr en kort sträcka, i det andra beteenden som gör att hunden blir sval, exempelvis söka skugga eller börja hässa.

I vissa fall triggas dock flera motivationslägen samtidigt, och inget av lägena lyckas släcka ner de andra på ett fullständigt vis. De

beteenden som man då kan se hos hunden benämns konfliktbeteenden. Inte för att hunden har en konflikt med en annan individ, utan för att två eller flera motivationer i hunden är i konflikt. Det finns flera olika former av konfliktbeteende. Två som kan ses ganska ofta i en testsituation som BPH är pendling och ambivalent beteende.

Vid pendling, som också kallas alternering, väcks mer än en motivation. I en sådan situation finns en möjlighet att ingen av motivationerna tar överhanden någon längre stund. Istället hamnar hunden i ett alternerande, eller pendlande, mellan de två. Vanligt är exempelvis en pendling mellan hotfullt beteende och avståndsökande i moment som Närmande person eller Visuell överraskning. Hunden backar undan, vilket leder till ökat avstånd till retningen och med det minskad osäkerhet. Motivationen att undvika minskar då och motivationen att skrämma bort kan komma till uttryck.

Vid ambivalent beteende, eller mixning, blandas komponenter från två olika beteenden på grund av motivationskonflikten. Det kan exempelvis ses efter att halvfiguren åkt upp i momentet Visuell överraskning. Hundens nyfikenhet, vilken tar sig uttryck i utforskande beteende, kan då blandas med hukningar och undanbackningar som en effekt av att hunden samtidigt är osäker.

Känslor kopplade till motiv

Ett ytterligare antagande i BPH är att hundar kan känna känslor. Känslor är interna och subjektiva, och kan inte direkt studeras, men utifrån hur hunden agerar och vilka motivationer som kommer till uttryck kan man göra antaganden om hundens känslomässiga upplevelser. På ett grundläggande plan kan vi anta att många olika djurarter, inklusive

hundar, åtminstone kan uppleva två skilda känslolägen: ett positivt läge och ett negativt läge (på engelska benämnt ”positive affect” och ”negative affect”). Detta antagande är numera välgrundat och kan fungera som en säker utgångspunkt för oss som vill förstå hundar.

När något finns i närheten, tidsligt eller rumsligt, som hunden vill ha kan vi anta att det positiva känsloläget slås på, och hunden upplever en positiv förväntan (”wanting”). Om hunden når sitt mål upplever hunden det som är essensen av det positiva känsloläget (”liking”). Det negativa känsloläget fungerar på liknande sätt, men tvärtom. Det slås på när hunden förväntar sig eller upplever något som den inte vill ha. Den negativa känslan driver hunden att öka avståndet eller på annat sätt neutralisera det otrevliga. Detta kan ske genom att ett för situationen lämpligt motivationsläge aktiveras, exempelvis rädsla eller aggression.

Dessa två grundläggande känslolägen går att koppla till de två övergripande motivationslägena som tidigare beskrivits. Det är sannolikt att hunden upplever positiva känslor då ”vill ha”-motivationsläget är aktivt, och negativa känsloupplevelser i samband med ett aktivt ”vill inte ha”-motivationsläge.

Det är också troligt att hundar kan uppleva mer specifika varianter av positiva respektive negativa känslor. Rädsla/ängslan, ilska, avsmak, panik, sexuell lust, lekfullhet/glädje och omvårdnadskänsla betraktas som grundkänslor hos däggdjur. Det finns också grund att tro att känslor som besvikelse, frustration, lättnad och njutning kan upplevas av hundar och andra däggdjur. Några av dessa känslor upplever hunden sannolikt under BPH, exempelvis glädje och lekfullhet vid lekmomentet eller då den hälsar på testledaren. Hunden kan antas uppleva rädsla då

den flyr från skramlet, och ängslan kan ses som en motsvarighet av passiv oro vid BPH. Den beteendekategori som kan antas vara kopplad till ilska är hotfullhet. Hunden som återförenas med sin ägare efter separationen

i det första momentet, eller då den fått kontroll på situationen efter att halvfiguren åkt upp, kan sannolikt uppleva lättnad.

Känsla eller motivation bakom skalan

De skalor som används för att beskriva hundens beteende är definierade beteendemässigt där texten för varje skalsteg hjälper beskrivaren att finna rätt intensitetsnivå. För även om hundens beteende är i centrum vid beskrivningen är huvudsyftet att fånga styrkan i den bakomliggande motivationen eller känslan hos hunden. När det gäller hotfullhet handlar det om hur mycket hunden strävar efter att skrämma bort den andre, och hur arg den är. Antaganden finns om kopplingen mellan det som kan observeras (beteende) och det som kan tolkas (motivationstillstånd och känsla). Hunden som visar hot i form av framåtrörelser och med tydligt framåtriktad kroppshållning antas vara argare än en hund som endast skäller. Dovheten på skall eller morr antas också vara en indikator på hur arg hunden är.

Men även om skalstegens text i många fall fångar essensen av hundens inre tillstånd är det som står där endast att se som en hjälp. Andra beteenden hunden uppvisar spelar också in, både de som är relaterade till hotfullhet och andra kategorier. Hundar kan dessutom ha individuella uttryck som inte exakt fångas av skalstegets text. Det gör att beskrivaren bör göra en helhetsbild av hundens agerande, och utifrån den skatta intensiteten av känslan eller motivationen. Den skattningen är vägledande i beskrivningen.

För att hamna rätt i skattningen kan beskrivaren ha hjälp av att ställa sig själv vägledande frågor. Här nedan följer sådana för några kategorier:

- **Positiv hälsning** – Hur intresserad är hunden av att hälsa på personen?
- **Undergivenhet** – Hur mån är hunden om att visa sin litenhet?
- **Hotfullhet** – Hur arg är hunden?
- **Utforskande** – Hur nyfiken är hunden?
- **Rädsla** – Hur osäker är hunden?
- **Lekintresse med föremål och intresse för dragkamp** – Hur kul tycker hunden det är att leka med föremålet eller att ha dragkamp?
- **Kontroll** – Har hunden landat efter händelsen och släppt det som inträffat?
- **Startreaktion** – Hur överraskad blev hunden?
- **Aktivitet efter skott** – Hur förväntansfull är hunden på positiva händelser?

Skilj på allmän aktivitet och styrkan på känslan eller motivationen

Hundar kan ibland visa ”mycket beteende” utan att för den skull ha hög motivation eller ha en intensiv känsloupplevelse. Det som kan vara vilseledande är hundens grad av aktivitet, som då inte nödvändigtvis är

detsamma som motivation eller känsla. Aktivitetsgrad, eller på engelska arousal, är en benämning på individens grad av beredskap och vakenhet. Vid hög arousal är individen alert och reagerar snabbt och mycket på retningar, och ger ett upphetsat och intensivt intryck. Vid låg arousal är individen avslappnad och reagerar lite och långsamt på yttre händelser.

Graden av arousal beror delvis på hur känslomässigt engagerad hunden är, men även andra faktorer påverkar. Att hunden får uppleva många olika retningar, att den inte riktigt vet vad som ska ske härnäst, att den inte vet hur den ska hantera situationen eller att den blir överraskad kan bidra till förhöjd aktivitet utan att hunden nödvändigtvis har en stark specifik känsla. Tydliga individskillnader finns också, där vissa hundar generellt har en benägenhet att ligga högt i arousal medan andra sällan upplevs som aktiva eller upphetsade.

Det faktum att hunden kan reagera snabbt och mycket på en retning utan att det för den sakens skull behöver innebära en stark känsloupplevelse bör alltid beaktas. En hotfull reaktion kan upplevas intensiv,

exempelvis då hunden skäller upprepade gånger och rör sig snabbt, men till stor del bero på överraskningen vid den oväntade händelsen, och inte nödvändigtvis för att hunden är väldigt arg. Hundens beteende saknar då komponenter av ilska, som framåtrörelser och dovhets i skallet, och bör därför inte noteras högt för hotfullhet. Omvänt kan en mindre intensiv reaktion stå för hög grad av hot, detta förutsatt att hunden uppvisar de beteendekomponenter som är associerade med det uttrycket.

Risken att vilseledas av hundens mer allmänna aktivitetsgrad skiljer sig mellan beteendekategorier. Hotfullt beteende, flykt/avståndsökande, positiv hälsning, undergivenhet, utforskande och förarbundenhet är beteenden där det finns en risk att tolka allmän aktivitet som känslö- eller motivationsstyrka. För dessa kategorier är det viktigt att observera de beteenden hunden uppvisar, och göra en tolkning av dem för att hitta rätt skalsteg. Intensiteten av uttrycket är alltså inte alltid vägledande här.

Referenser

- Blixt, C., Arvelius, P., Svartberg, K., & Trenkle-Nyberg, S. 2010. Utarbetande av ett beteende och personlighets-test för avelsändamål. Rapport över projektet Avel för mentalt sunda hundar för Svenska Kennelklubben.
- Blixt, C., Svartberg, K., Arvelius, P., & Trenkle-Nyberg, S. 2011a. Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund – Utvärdering och kvalitetssäkring. Rapport för Svenska Kennelklubben.
- Blixt, C., Svartberg, K., Arvelius, P., & Trenkle-Nyberg, S. 2011b. Kompletteringar i projektet Beteende- och personlighetsbeskrivning Hund: Utvärdering och Kvalitetssäkring. Rapport för Svenska Kennelklubben.

Definitioner av beteenden som beskrivs i BPH

Aggressiva/hotfulla beteenden

Aggressiva beteenden avspeglar en vilja hos hunden att få det som väckt obehag att avlägsna sig. De beteenden som hunden använder sig av i detta läge syftar till att uttrycka "farlighet" genom stor storlek, visa vapnen och/eller beredskap för att öka graden av hot. I mer extrema fall kan det även finnas en vilja hos hunden att skada det som den upplever som farligt, och då genom att attackera med full kraft.

Bett och bettförsök har dock oftast även de en signalerande funktion (att hunden därigenom visar sin farlighet gentemot den andre), och sker sällan i syfte att verkligen skada antagonisten.

Stor storlek, som i djurvärlden är tecken på slagsmålsförmåga, kan visas genom exempelvis högre kroppshållning, rest ragg och hög svans. Hundens vapen är tänderna, vilka kan visas genom uppdragna läppar.

Beredskap att eskalera konflikten, exempelvis att gå in i fysisk batalj, visas oftast genom framåtsträvan. Den kan vara rent fysisk, att hunden rör sig eller gör utfall framåt, men kan också ses i kroppsspråket. En hotfull hund som är beredd för nästa steg är oftast på väg framåt i kroppen: mungiporna blir korta, kroppshållningen är inte bara sträckt uppåt utan även framåt, och öronen är riktade framåt.

I BPH dokumenteras tre varianter av aggressiva/hotfulla beteenden:

1. Hotfullhet (inklusive offensiv reaktion)
2. Imponerbeteende
3. Bitbeteende

Hotfullhet (inklusive offensiv reaktion)

Här dokumenteras hundens benägenhet att försöka stoppa/skrämma iväg retningskällan genom olika hotbeteenden, exempelvis dova skall, hotande kroppshållning och utfall. Denna form av aggressivt beteende sker nästan uteslutande då det finns ett visst avstånd mellan hund och retningskälla (exempelvis sällan under hantering, även om hunden kan backa ifrån testledaren och falla in i detta beteende då den hamnar några meter bort). Syftet med skalan i protokollet är att beskriva intensiteten av hundens hotfullhet, och på det sättet få ett mått på hundens grad av ilska.

Offensiv reaktion är ett samlingsnamn på beteenden som är riktade mot retningskällan (kortare eller längre utfall) och som tycks syfta till att skrämma bort retningen. Avser att fånga hundens omedelbara reaktion på retningen.

Hotande kroppshållning	Hundens kropp är anspänd, hållen högt och riktad framåt mot retningen. Tydligast ser man detta genom att titta på frambenen; dess vinkel mot underlaget avslöjar kroppens hållning.
Hotande öronhållning	Öronen hålls upp och är riktade framåt. Denna öronhållning kan även ses i andra sammanhang (exempelvis då hunden är uppmärksam eller nyfiken), och kan inte ensamt ses som ett tecken på aggressivt beteende. Notera att öronens utseende och form skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.
Hotfull vokalisering	Kan vara morring eller skall. Graden av dovhets kan antas vara kopplat till graden av aggressivitet hos hunden. Morring antas generellt vara ett tecken på aggressivt beteende, medan hunden kan skälla i olika sinnesstämningar. Detta gör att ljusa skall inte ska tolkas som tecken på aggressivitet. Skall är oftast det första tecknet på aggressivt beteende hos hunden, men inte ett tecken på mer intensiv/allvarlig aggressivitet.
Korta mungipor	Munregionen/läpparna dras framåt, vilket gör att mungiporna upplevs korta från sidan.
Stamp	Kort, intensiv, hoppande framåtrörelse som oftast är lika mycket uppåt som framåt.
Utfall	Snabb framåtrörelse som kan göras hoppande eller som en rusning.
Stirrande	Hunden tittar intensivt mot retningen utan avbrott, vilket kan upplevas som ett stirrande.

Raggresning	Håret längs ryggraden – raggen – reses i mer eller mindre utsträckning. Kan ge allt från en liten ”puckel” vid skuldrorna till att hela raggen, från huvud till svansrot, reses kraftigt.
Hotfull svanshållning	Svensen hålls tydligt ovanför lodplanet; från något hög och ”lös” till helt upprest och stel. Notera att svansens utseende och hållning i avslappnat läge skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.

Imponerbeteende

I detta känsloläge tycks det som om hunden försöker imponera, och sända ett, jämfört med vid Hotfullhet (*se sidan 13*), ”tystare” budskap till den andra parten om den egna förmågan att trappa upp konflikten. Detta sker ofta med stel kropp, höjd stilla svans och stirrande mot den andra parten. Kan även, vid närkontakt med den andra parten (*som i moment 1 och moment 6, fas 2*), inkludera försök att kontrollera och fysiskt mäta sig med motparten, exempelvis genom klättranden mot den andre, försök att (sexuellt) bestiga den, och även gripa den andre med munnen.

Imponerande kroppshållning	Hundens kropp är anspänd, stel och hållen högt.
Stirrande	Hunden tittar intensivt mot retningen utan avbrott, vilket kan upplevas som ett stirrande.
Imponerande svanshållning	Svensen hålls tydligt ovanför lodplanet, och är upprest och stel. Notera att svansens utseende och hållning i avslappnat läge skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.
Kontrollerande fasthållning (med frambenen)	Hunden, då den hoppat upp mot en person, kniper med frambenen runt personens kropp eller arm och håller sig därigenom kvar i den uppräta positionen. Kan ske tillsammans med bestigande, men behöver inte göra det.
Kontrollerande grepp	Hunden griper med munnen om personens hand eller arm under hälsningen på ett tvingande sätt; uppfattas som att hunden medvetet styr och kontrollerar personens agerande.
Bestigande	Hunden, då den har hoppat upp mot personen och står kvar i den positionen, hoppar med bakbenen och/eller utför stötande rörelser med bakkdelen av kroppen. (Tolkas som imponerbeteende förutsatt att andra tecken finns.)

Imponermorr	Morrning i samband med bestigande och/eller kontrollerande fasthållning och grepp är ytterligare ett uttryck som kan tolkas som en vilja att kontrollera den andra individens agerande.
-------------	---

Bitbeteende

Här beskrivs hundens benägenhet att använda tänderna för att få den andre att avlägsna sig eller upphöra med hantering. Noteras i protokollet i skala från bitberedskap över bitintention till bett. Bitbeteenden orsakade av andra känslolägen t.ex. lek alt. vallningsbeteenden beskrivs inte.

Bitberedskap	Ett läge hos hunden där den är beredd att bita eller markera med bett. Kännetecknas av att hunden vid hälsning eller hantering blir stel (se stel hotkropp) eller att den blir helt stilla utan tydlig anspänning. Vanligt är att hunden stirrar mot personen, och hunden kan i ett mer intensivt skede blotta tänderna. Även om den bitberedda hunden är stilla i sitt rörelsemönster finns en inre aktivitetshöjning (till följd av påslag av det sympatiska nervsystemet). Ett uttryck av detta är vidgning av pupillerna, vilket gör att den bitberedde hunden ofta upplevs som ”svart i ögonen”.
Stel kroppshållning	Hunden är kvar på stället, tydligt anspänd och återhållen i sina rörelser, vilket ger det stela intrycket. Stel kroppshållning kan även vara ett första tecken på flyktberedskap. Inslag av skvätt, nigning, undanmanöver samt även lutning bort från personen är tecken på flyktberedskap, medan den stela hotkroppen kännetecknas av avsaknad av dessa tecken samt eventuell lutning mot personen.
Uppdragna läppar/blottade tänder	Läpparna, framförallt i överkäken, dras upp vilket gör att tänderna blottas i större eller mindre utsträckning.
Bitintention	En snabb huvudrörelse mot retningen som avslutas helt nära. Kan inkludera en tillbakahållen bettrörelse med munnen, eller bett i luften.
Bett	En snabb huvudrörelse mot retningen som avslutas med en bettrörelse där tänderna når fysisk närhet med retningen.

Rädsla

Det gemensamma för denna kategori beteenden är att de alla kan antas vara uttryck för ett antaget emotionellt tillstånd, vilket allmänt kan betecknas som rädsla. Detta emotionella tillstånd inrymmer dock fler nyanser; från en känsla av osäkerhet och oro, över ängslighet och rädsla, till stark fruktan.

Rädsla kan ta sig flera uttryck; under BPH beskrivs följande

- Flykt/avståndsökande (inklusive defensiv reaktion)
- Passiv oro
- Separationsoro
- Tid till kontroll
- Tid till kontakt
- Avståndsökande (sidled)
- Tempoväxling/tempoökning
- Tveksamhet

Ett annat uttryck för detta känsloläge kan vara hotfulla eller aggressiva beteenden. I BPH betraktas dessa beteenden dock som separerade från rädslebeteenden. Det hindrar dock inte att både aggressiva beteenden och rädslebeteenden kan ses samtidigt, eller tätt på varandra, vilket också dokumenteras av beskrivaren.

Flykt/avståndsökande (inklusive defensiv reaktion)

Till denna beteendekategori hör beteenden som syftar till att öka avståndet mellan hund och retning genom att hunden själv förflyttar sig bortåt. Inte sällan mixas dessa beteenden med beteenden tillhörande kategorin utforskande eller aggression/hotfullhet.

Defensiv reaktion är ett samlingsnamn på beteenden som syftar till att öka avståndet till retningskällan. Avser att fånga hundens omedelbara reaktion på retningen.

Flykt	Hunden vänder sig mycket hastigt bort från retningen och springer snabbt flera steg med huvudet bortvänt från retningen räknat.
Lugnt avståndsökande	Hunden rör sig i skritt eller trav bort från retningen.
Undanmanöver	En snabb förflyttning sidledes eller bort från källan några steg utan att blicken släpps från retningen.
Skvätt (flyktstart, "skutt")	En mycket snabb och kort flyktliknande rörelse där hunden i det närmaste hoppar bort från retningen.

DEFINITIONER AV BETEENDEN SOM BESKRIVS I BPH

Hastig huvudvridning	Hunden rör huvudet hastigt åt sidan eller bakåt för att se sig om, eller som den första delen av en flyktrörelse.
Nigning	Hunden hukar sig snabbt nedåt och bakåt som om den skulle påbörja ett flyktbeteende, men avslutar i samband med hukningen.
Ryggning	Hunden skjuter sig bakåt från retningen utan att ta steg eller med endast något steg.
Undanbackande	Hunden backar bakåt bort från retningen några steg.
Hastigt stopp	Hunden stannar mycket snabbt upp i rörelse mot retningen eller i rörelse sidledes.
Skyddssök	Hunden söker sig mot och/eller bakom föraren, annan person eller objekt i närheten, och kvarstannar där en viss tid.
Analsäckstömning	Hunden utsöndrar sekret från analsäckarna, något som kan upptäckas genom den starka, fräna doft som därigenom sprids, och genom att hunden slickar sig. Sker i testsituationen oftast som reaktion på kraftig överraskning.
Stretar emot	Hunden stretar emot då TL med kopplet drar hunden mot sig (sträckt koppel).
Stopp	Hunden stannar helt då TL har hunden i koppel, och står still/strävar bakåt trots att TL drar hunden mot sig.
Kroppsanspänning	Hundens muskler i kroppen är generellt anspända, som i beredskap för flykt eller annan avståndsökande strategi. Oftast har hunden en lutning bort från personen som en initial flyktberedskap.

Passiv oro

Till denna beteendekategori hör beteenden som avspeglar en oro/ängslan för framtida eller pågående händelser, men som inte tar sig uttryck i flykt eller aggression. Dessa beteenden kan därför tolkas som ett mer passivt sätt hos hunden att hantera en obehaglig situation.

Sidledsrörelse (tramp)	Hunden rör sig på ett långsamt sätt i sidled eller något bakåt utan synbar avsikt att utforska retningen. Kan även vara tramp på stället.
------------------------	---

DEFINITIONER AV BETEENDEN SOM BESKRIVS I BPH

Sidoblick	Hunden ser sig omkring eller mot retningen ”under lugg”. Oftast med sänkt huvud, och inte sällan i samband med orosrelaterad doftundersökning. Sker oftast utan eller med endast liten huvudrörelse, vilket då gör att ögonvitan kan synas tydligare än vanligt.
Doftundersökning (orosrelaterad)	Hunden undersöker marken i riktning sidledes eller bort från retningen (vilket skiljer detta från utforskade markdoftsundersökning). Beteenden tolkas som att hunden väljer bort engagemang gentemot retningen pga att den upplevts som obehaglig.
Hässjande	Hunden andas häftigt med öppen mun. Kan vara en normal reaktion för avkylning om vädret är varmt. Endast onormal hässjning noteras, dvs hässjning trots sval temperatur eller hässjning som är onormalt intensiv.
Salivering	Hunden utsöndrar så stora mängder saliv att den kan observeras på utsidan av läpparna eller i pälsen nedanför munregionen. Kan vara en normal reaktion för avkylning i varm väderlek, vilket gör att det är en i sammanhanget onormal salivering som bör noteras (pga av att väderleken inte är varm eller onormalt stor mängd saliv).
Munslick	Hunden sträcker ut tungan i mungipan eller framåt och slickar läpparna i en kort rörelse. Är tecken på salivering (se ovan).
Låg svans	Hunden håller svansen lägre än den vanligen är i avslappnat läge. Kan innebära att hunden ”kniper” med svansen, dvs den hålls på ett anspänt sätt in mellan bakbenen. Notera att svansens utseende och hållning i avslappnat läge skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.
Låg kropp	Hundens kroppshållning är antingen enbart lågt hållen, vilket kan ge ett krumt intryck, eller kombineras med en bakåtlutad hållning.
Bakåtöron	Öronen hålls bakåt, dvs bakom normalt viloläge. Hunden trycker öronen bakåt och nedåt mot nacken i olika utsträckning. Notera att öronens placering och form skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.

Frysning	Hunden står med låg kroppshållning, lågt hållen svans och ofta med bakåtöron helt still. Svarar inte eller endast lite/långsamt på retningar. Kan tolkas som ett kraftigt tecken på oro/ängslan.
----------	--

Tecken på avtagande oroskänsla

Beteenden som listas nedan kan vara tecken på avtagande oroskänsla. För att vara aktuella måste de ha föregåtts av oro.

Gäsp	Hunden öppnar munnen fullt ut och drar in luft. Sker i testsituationen oftast en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och då som ett tecken på en avtagande oroskänsla hos hunden.
Rullning	Hunden lägger sig ned och rullar runt på rygg i en kort rörelse eller i upprepade rörelser. Sker oftast en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och då som ett tecken på en avtagande oroskänsla hos hunden.
Kliande	Hunden reagerar som om något irriterar dess päls; antingen genom att klia sig med ett bakben mot huvudet/kroppen, eller genom att hunden naggar sig i pälsen på sidorna med tänderna. Sker i testsituationen oftast en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och då som ett tecken på en avtagande oroskänsla hos hunden.
Sträckning	Hunden hukar sig från stillastående med framdelen av kroppen, men med bakdelen fortfarande upprätt. Sker i testsituationen oftast en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och då som ett tecken på en avtagande oroskänsla hos hunden.
Skakning	Hunden utför en högfrekvent skakande rörelse med kroppen (som även kan inkludera huvud och svans) som om den vill avlägsna något ur pälsen. Sker i testsituationen oftast en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och då som ett tecken på en avtagande oroskänsla hos hunden.
Lättnadsurinerig	Hunden urinerar en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och kan då ses som ett tecken på att oroskänsla avklingat hos hunden.

Avge avföring	Hunden avger avföring. Sker i testsituationen oftast en stund efter att en potentiellt obehaglig händelse har inträffat, och kan då ses som ett tecken på att hunden strax innan upplevt oro eller rädsla.
---------------	--

Flykt/avståndsökande/oro i samband med hälsning

De beteenden som beskrivits ovan (Flykt/avståndsökande och passiv oro) kan samtliga observeras hos hunden i ett socialt möte. I moment 1, Främmande person, begränsas hundens rörelseförmåga under fas 3 med händer och/eller koppel, vilket gör att även andra tecken i den situationen bör observeras och tolkas som en benägenhet hos hunden att vilja öka avståndet från testledaren.

Stretar emot	Hunden stretar emot då TL med kopplet drar hunden mot sig (sträckt koppel).
Stopp	Hunden stannar helt då TL har hunden i koppel, och står still/strävar bakåt trots att TL drar hunden mot sig.
Kroppsanspänning	Hundens muskler i kroppen är generellt anspända, som i beredskap för flykt eller annan avståndsökande strategi. Oftast har hunden en lutning bort från personen som en initial flyktberedskap.

Separationsoro

Många hundar kan vanligen uppleva otrygghet och oro i samband med att separeras från sin ägare/familj. I moment 1, Främmande person, separeras hunden och ägaren/föraren i fas 2 under en kort stund då TL tar med hunden på en kortare promenad. I den situationen kan hunden uppvisa tecken på separationsoro, i form av en ovilja att lämna ägaren/föraren då hunden inte trivs med situationen. Tecken på otrivsel är att testledaren får svårt att få hunden med sig. Alltid i kombination med tecken på ängslighet eller oro hos hunden.

Vid återförening vill hunden tillbaka till sin ägare/förare, men också bort från den obehagliga situation som hunden upplevde i och med separationen. Förutom att hunden ofta visar glädje i återföreningen finns här också därför tecken på lättad, då den otrivsamma situationen upphör i samband med återförenandet.

Obenägenhet att lämna föraren	Hunden tvekar eller vägrar att lämna föraren då testledaren försöker locka med sig den. Hunden uppvisar tecken på ängslan eller oro.
Benägenhet att återförenas med föraren	Hunden drar sig, eller till och med rusar, emot föraren då hund och testledare är på väg tillbaka mot föraren. Hunden kan upplevas stressad innan återföreningen och lättad efter densamma.

Tid till kontroll

Efter att hunden utsatts för en händelse som gjort den rädd kan det ta olika lång tid innan den blivit av med känslan. När hunden är känslomässigt neutral, dvs den inte längre är osäker, avvaktade och/eller flyktberedd benämns det i testsituationen som att hunden har kontroll.

Hunden har kontroll

Hunden har utsatts för en händelse som kan väcka ett känsloläge som kan beskrivas som rädsla, osäkerhet eller ängslighet.

Hunden kan anses ha kontroll då den återigen är frimodig, och kan ägna sig åt aktiviteter som positiv hälsning, utforskande, eller bara vila, utan tecken på anspändhet, misstänksamhet, flyktberedskap eller oro.

Hundan kan även anses ha kontroll om samma tecken uppvisas utan att hunden dessförinnan har blivit rädd. I det fallet noteras ”omedelbar kontroll”.

Tid till kontakt

Ett tecken på rädsla är obenägenhet att undersöka det skrämmande. Det gör att tiden det tar innan hunden tar sig fram till retningskällan kan vara ett mått på hur skrämmande händelsen var.

Kontakt (efter en potentiellt skrämmande händelse)

Hunden har tagit sig fram till testretningen och befinner sig helt nära den. Kontakt kan definieras som då hunden undersöker retningen med direktkontakt eller med doftundersökning max 0,5 m ifrån retningen.

Tecken på rädsla vid passerande på eller förbi testretning (avståndsökande, tempoväxling, tempoökning och tveksamhet)

I moment 4 (Visuell överraskning) och 5 (Skrammel) avslutas proceduren genom att hunden tillsammans med föraren får promenera förbi testretningen. Passage av testretning sker även i moment 7, Underlag, med skillnaden att hunden då går på testretningen. Tecken på rädsla kan här vara att hunden undviker att komma nära (avståndsökande) och/eller att den växlar tempo: ökar tempo för att snabbt komma förbi retningen eller minskar tempot och tvekar vid passerandet. Avståndsökandet och tempoväxlingen kan ske i samband med lågt hållen svans och kropp, med visuell inspektion av retningen och/eller tecken på oro, men behöver inte göra det

Avståndsökande (i sidled)	På sin promenad förbi testretningen avviker hunden aktivt från den naturliga vägen, i riktning bort från retningen. Vanligt är att hunden ”bågar” då den passerar retningen. (Notera att hunden kan passera utanför markeringarna i moment 4 och 5 utan att ha avståndsökat; markeringarna är endast en hjälp för att bedöma eventuellt avståndsökande).
Tempoökning	Hunden ökar tempot, eller till och med rusar, i promenadriktningen. Effekten blir att hunden stretar i kopplet i riktning från föraren.
Tveksamhet	Hunden tvekar, gör halvhalt (stannar nästan) eller stannar helt då den ska passera förbi eller över testretningen.
Tempoväxling	Samlingsnamn för tempoökning och tveksamhet.

Utforskandebeteenden

I denna beteendekategori ingår beteenden som syftar till att ge hunden mer information om retningen, och sådana som gör att hunden fysiskt tar sig fram emot och till retningen. Karaktäristiskt är en tydlig målsättning hos hunden att söka information, vilket ger ett nyfiket intryck. Utforskande kan utföras utan inslag av andra känslolägen men kan ibland göras i en mix med annat känsloläge; exempelvis att hunden strävar emot en retning med låg kroppshållning och lågt hållen svans, vilket kan tolkas som en mix mellan nyfikenhet och osäkerhet. En konflikt mellan olika känslolägen kan även visa sig i att hunden pendlar mellan olika typer av beteenden – exempelvis mellan att ta sig nyfiket framåt (utforskande) och att backa undan (avståndsökande). Vid mix av känslolägen eller vid pendling kan hundens lust att utforska hämmas något, men intresset att söka information tar ändå överhanden. Det leder till att hunden upplevs nyfiken även då hunden är i känslomässig konflikt.

Visuell inspektion	Hunden står stilla och tittar mot retningen (räcker ej enbart för registrering av utforskande).
Vinddoftundersökning	Hunden vädrar i luften målinriktat i riktning mot retningen.
Markdoftundersökning	Hunden luktar i marken målinriktat i riktning mot retningen.
Framåtsträckning	Hunden står still med tassarna, men sträcker sig mot retningen genom att skjuta fram huvudet och hals, och ibland hela kroppen. Sker alltid i kombination med visuell inspektion av retningen, och ofta med doftundersökning.
Rörelse i sidled	Hunden rör sig i sidled (eller något framåt) i cirkel runt retningen. Sker alltid i kombination med visuell inspektion av retningen, och ibland med doftundersökning.

Framåtrörelse	Hunden rör sig framåt mot retningen på annat sätt än genom utfall (aggressivt beteende). Kan ske i normalt skritt, men kan även ske mer tveksamt och försiktigt. Sker alltid i kombination med visuell inspektion av retningen, och ibland med doftundersökning på vägen fram.
---------------	--

Utforskande i samband med hälsning

De beteenden som beskrivits under rubriken Utforskandebeteenden kan initialt observeras hos hunden i ett socialt möte. Utforskandet sker oftast innan hunden visar andra sociala beteenden, som om hunden vill ha mer information om den andra individen innan den bestämmer sig för att inta en viss attityd. I samband med en hälsning (t ex i moment 1) tillkommer mer specifika utforskningsbeteenden. Om hunden utforskar något initialt i ett möte med en främmande person (och sedan hälsar) blir graden av utforskande låg eller ingen. Om hunden utforskar initialt och sedan inte övergår i hälsning, utan fortsätter att utforska bör ett högre utforskandevärde sättas.

Hälsningen släcker i någon mån ut utforskandet, vilket gör att lika mycket utforskande kan ges något olika värde beroende på om det efterföljs av hälsning eller ej. Syftet är då att beskriva hur hunden hanterar det sociala mötet; undersöker eller hälsar den primärt?

Ansiktsblick	Hunden riktar blicken och uppmärksamhet mot personens ansikte.
Ansikts-och/eller kroppsinspektion	Hunden strävar mot personens ansikte/kropp, skjuter fram huvud och hals, och undersöker ansiktet – och/eller kroppen (utom händerna) helt nära utan fysisk kontakt. Kan ske i samband med positiv hälsning, men kan också ske helt utan hälsningsbeteende (och bör då inverka på bedömningen av hundens utforskandegrad i testet).

Positiv hälsning

Vid möten med andra individer är en vanlig reaktion hos hundar att hälsa med en positiv inställning. Detta kan tolkas som att hunden sänder budskap till den mötande individen om vänlighet och avsaknad av hotfulla intentioner. En positiv hälsning fri från rädsla, hotfullhet, undergivenhet och vilja att hävda sig upplevs ofta som hjärtlig och avspänd. Hur hundar hälsar, och under hur lång tid, varierar mycket beroende både på situationens beskaffenhet och hundens personlighet.

Svansvift	Hunden rör svansen från sida till sida, oftast i samband med ansiktsblick (<i>se utforskande beteende</i>). I vissa, intensiva, svansviftningar kan svansen även röras i lodplanet, eller i cirklar. Även bakdelen av kroppen kan delta i rörelsen, och förstärka intrycket av svansviftningens intensitet.
-----------	---

DEFINITIONER AV BETEENDEN SOM BESKRIVS I BPH

Hopp	Hunden hoppar upp mot personen och tar stöd med fram-tassarna mot denne så att kroppstyngden vilar på bakbenen.
Låga hopp	Hunden lyfter tassarna från underlaget som om den skulle hoppa upp, men avslutar rörelsen innan den helt har kroppstyngden på bakbenen.
Höga hopp	Hunden hoppar upp mot eller bredvid personen så att även bakbenen lättar från underlaget.
Tramp	Hunden trampar runt nedanför personen, ofta i en cirkelrörelse eller som en åttaformad rörelse. Rörelsen upplevs oftast som aktiv och intensiv, och sker ofta tillsammans med svansviftning, kroppstryck och huvudtryck.
Socialt skall	Hunden riktar sig mot personen och skäller, som om den uppfordrar till mer social närhet. Detta skall skiljer sig mot ett mer hotfullt skall genom 1) är ljusare till sin karaktär, 2) sker i samband med andra socialt, vänliga beteenden.
Annan social vokalisering	Hunden gnyr, ylar eller ”pratar” i samband med hälsningen.
Armgrep	Hunden griper personens hand eller arm under hälsningen. Görs detta tillsammans med andra vänliga sociala beteenden, och på ett sätt som uppfattas som att hunden endast ”bär” på handen eller armen (och inte tvingande), ska det tolkas som ett tecken på en glad och positiv inställning hos hunden.
Kroppstryck	Hunden trycker sidan av kroppen mot personens fot/ben/kropp.
Huvudtryck	Hunden trycker huvudet mot personens ben, kropp eller hand, ofta i en rörelse uppåt och framåt där nosen först vidrör personen, därefter hjässan eller sidan på huvudet.

Undergivenhet

I samspelet med andra individer kan hunden uppvisa en undergiven sida. Traditionellt har denna sida hos hunden, som kan ses som en roll i det sociala spelet, betraktats ur ett rangordningsperspektiv, och då tolkats som att hunden underkastar sig någon annan, dominant, individ i gruppen. Rangordningsperspektivet har visat sig ha tydliga brister som förklaringsmodell i det sociala spelet mellan hundar och människor. Däremot kan de beteenden som traditionellt betraktats som underkastelsebeteenden observeras hos hundar. De kan då ses som uttryck för litenhet och ofarlighet i syfte att avvärja den andra, potentiellt

farliga, individen. Den undergivna attityden kan även ses som en vilja att bli accepterad och omhändertagen av den andra parten.

Lågt svansvift	Hunden viftar på svansen då den hålls i ett lågt läge. Slagen är oftast korta och hämmade. Kan göras då svansen är ”knipt”, vilket gör att svansviftningarna sker mellan bakbenen. Notera att svansens placering och form skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.
Låg hälsningskropp	Kroppen hålls i samband med hälsningen låg i sin helhet, eller med låg bakdel som ger ett bakåtlutat intryck.
Liggande på rygg	I hälsnings- eller hanteringssituationen lägger sig hunden ner och rullar över på rygg.
Halvligg	Från sittande påbörjar hunden ett liggande (se definition ovan) med bakkroppen medan framtassarna fortfarande är sträckta och håller framdelen upprest.
Bakåtstrukna hälsningsöron	Öronen hålls i samband med hälsningen bakåtstrukna eller till och med ”klämda” (tryckta bak mot nacken). Notera att öronens placering och form skiljer sig mycket mellan raser, vilket gör att detta beteende bör tolkas med viss försiktighet.
Låg huvudhållning	Huvudet hålls lågt under hälsningen; antingen tillsammans med lågt hållen kropp eller lägre än kroppen.
Slick	Hunden slickar personens hand, ansikte eller klädesplagg.
Slickintention	Hunden slickar i luften då den är riktad mot personen i samband med hälsningen.
Undergivenhetsurinerig	Hunden urinerar i samband med hälsningen eller hanteringen. Sker oftast tillsammans med flera andra tecken på undergivenhet.

Lekbeteende

Ett vanligt beteende hos många hundar är lek. Lekfullhet är ett svårdefinierat tillstånd, men kanske det mest kännetecknande är en känsla av glädje och sorglöshet hos de lekande parterna. I leken kan beteenden ses som annars skulle fylla mer relevanta syften. Exempel är brottningslek mellan två hundar, där hundarna på ett lekfullt sätt slåss med varandra. Brottningsleken kännetecknas av tillbakahållna intentioner (inga riktiga bett som skadar, endast symboliska bett), rollskiften (vem som har övertagat kan variera under leken) och en upplevelse av positiva känslor hos bägge parter och att det inte är på allvar.

DEFINITIONER AV BETEENDEN SOM BESKRIVS I BPH

I testet beskrivs hundens lek beteende i ett testmoment: föremålslek. Där testas hundens benägenhet för jaktlek med lekföremål. Under jaktlek kan man observera allt från efterrusningar över gripande till ”dödande” huvudskakningar, allt utfört symboliskt med symboliskt byte.

Förföljande	Hunden följer det dragna eller kastade föremålet till synes i syfte att gripa det.
Gripande	Hunden griper om föremålet med tänderna. Kan utföras på olika sätt. I testet dokumenteras hur snabbt hunden griper föremålet, hur engagerat hunden griper och om hunden griper med framtänderna eller med hela munnen (då även tänderna längre bak används i gripandet).
Hållande	Hunden håller med ett fast grepp om föremålet med tänderna.
Släppande	Hunden släpper föremålet med tänderna utan att direkt åter göra ett nytt gripande.
Dragkamp	Hunden håller och drar i föremålet medan lekpartnern drar åt andra hållet.
Omtag/greppbyte	Hunden har grepp om föremålet, men släpper det eller lättar på trycket med käkarna, och tar direkt därefter åter ett nytt grepp.
Huvudskakning	Hunden för, då den håller ett föremål i munnen, huvudet åt sidan med en intensiv rörelse som om syftet var att erövra föremålet (eller, om föremålet var ett litet bytesdjur, döda bytet).
Tillkämpande	Hunden försöker att under dragkampen slita loss föremålet genom att med frambenen trycka sig bakåt.
Lekuppfordran/lekinvit	Hunden riktar sig mot personen/retningen under en lekfull situation till synes i syfte att initiera lek. Vanligt är så kallad ”play bow”, där hunden trycker frambenen nedåt och bakåt mot underlaget och har bakkdelen högt hållen. Vanligtvis sker denna rörelse tillsammans med svanssviftning med högt hållen svans. (Kan eventuellt förväxlas med ”nigning”, som är kvickare utförd och oftast med lägre och mer stilla svanshållning.) Lekuppfordran kan även ske på andra sätt, exempelvis genom att hunden ruschar tätt förbi föraren med en blick på denna eller hoppar upp mot eller skäller uppfordrande på lekpartnern.

Födorelaterade beteenden

I moment 3 – Matintresse – testas hunden i en födosituation. Det huvudsakliga syftet är att beskriva hundens uthållighet i försök att nå mat som ej är åtkomlig. Hundens uthållighet kan vara specifik för födosituationen, men kan även vara ett mer generell uttryck för hundens uthållighet i andra situationer där hunden har svårt att nå ett mål.

Äta	Då hunden är vid födan öppnar den munnen, tar in födan mellan tänderna och sväljer den.
Smaka	Hunden tar försiktigt födan medelst framtänderna och tuggar den, oftast med viss tveksamhet. Hunden kan spotta ut födan efter att ha smakat.
Försök att nå mat	Hundens försök att nå mat definieras i testet som att den med huvudet befinner sig helt nära födans placering (max 0.5 meter bort), och till synes sträva efter att lokalisera eller komma åt maten. Det innebär att huvudet hålls lågt, i höjd med födans placering. (Kontakttaganden med föraren/testledaren, eller annan undersökning än mot födokällan räknas alltså inte som försök att nå mat).
Fysiska försök	Hunden försöker med nosen, tänderna eller tassarna att komma åt födan. Vanliga beteenden som räknas hit är nosputt, bita, slita, gnaga, bära, krafsa och gräva.

Startreaktion

Startreaktion (*på engelska "startle reaction"*) är en omedveten (reflexmässig) reaktion på en plötslig och oväntad händelse.

Startreaktion	En startreaktion kännetecknas av sin omedelbarhet (mycket kort tid mellan retning och reaktion). Många muskler i kroppen blir snabbt aktiverade, vilket kan leda till en snabb huvudrörelse, att hunden hoppar till eller en kvick flyktreaktion. Även om beteendereaktionen är mycket snabbt övergående (inom någon sekund) kan startreaktionen leda till förhöjd uppmärksamhetsgrad och aktivitetsnivå.
---------------	---

Skottaktivitet

Skottaktivitet beskriver en förhöjd aktivitet och uppmärksamhetsgrad som väcks av skottet, vilket är ett resultat av att hunden förväntar sig en positivt värderad händelse i samband med skottet. Karaktäristiskt är avsaknad av tecken på negativa känslor. Kan liknas vid utforskande med några skillnader: oftast med högre grad av anspänning, sällan mixat känsloläge och sällan växling mellan beteenden relaterade till andra känslolägen (exempelvis flykt eller oro).

Visuell uppmärksamhet	Tydligt förhöjd och utåtriktad uppmärksamhet med blicken.
Uppsträckt kropp	Tydlig anspänning i kroppen som följd av förhöjt beredskapsläge, men utan inslag av avståndsökande/flykt eller oro.
Uppsträckta öron	Öronen hålls högt och riktas utåt i samklang med den visuella uppmärksamheten.
Trampa runt	Rör sig, byter position som ett resultat av ökad ivrighet.
Ljud	Hunden kan i den förhöjda aktiviteten gnälla eller skälla (mer ovanligt).

Tid till aktivitetskontroll

Efter att hunden reagerat på skottet med förhöjd aktivitet kan det ta olika lång tid innan hunden kommit över händelsen och blivit av med förväntningarna som väcktes av skottet. Detta läge, då hunden slappnat av i kroppen och inte längre har förhöjd och utåtriktad uppmärksamhet, benämns i testsituationen som att hunden har fått kontroll på sin aktivitet.

Hunden har aktivitetskontroll	Hunden har utsatts för en händelse (i testsituationen skott) som skapat en förhöjd aktivitetsnivå. Hunden kan anses ha kontroll då den återigen är avslappnad, och kan ägna sig åt andra aktiviteter som kontakt med sin förare eller bara vila, utan tecken på anspändhet och utåtriktad uppmärksamhet. Hunden kan även anses ha kontroll om samma tecken uppvisas utan att hunden dessförinnan har blivit aktiv. I det fallet noteras ”omedelbar aktivitetskontroll”.
-------------------------------	---

Nyttig information hittar du på

www.skk.se/bph

Undersökning av annat än testretningen

I testmoment 2-6 finns en kompletterande beskrivningsskala i form av ”Undersökning (allmän av annat än testretningen)”. Syftet med den är att fånga hundens fånga hundens benägenhet att engagera sig i annat än testretningen.

Undersökning av annat än testretningen

En samlingskategori av alla beteenden som riktar sig mot omgivningen. I omgivningen inkluderas inte testretningen – testledaren (moment 2), lekföremålet (moment 2), matstationen (moment 3), figuren (moment 4), skramlet (moment 5) eller den närmande personen (moment 6) – eller föraren.

Sammanfattande beskrivning

I denna del av protokollet sammanfattar beskrivaren hundens agerande under testet på ett subjektivt sätt. Som guide för detta anges åtta beskrivande ord. För varje ord finns en skala i form av fem steg från ”inte alls” (0) till ”mycket” (4). Beskrivaren sätter ett kryss på den plats som upplevs vara beskrivande för hunden under den stund den observerats i testsituationen. Här kan även intryck från hunden mellan momenten inkluderas.

En beskrivning som kan passa för ”mycket” i respektive skala.

Arg

Har lätt att bli arg och visar det med hotfulla beteenden.

Energisk

Pigg, vaken och alert. Reagerar snabbt på retningar. Kan upplevas som att hunden hela tiden är på gång.

Engagerad

Jobbar intensivt för att komma åt maten.

Glad i främmande människor

Trivs i umgänget med främmande människor. Svarar gärna på inbjudan till kontakt av främlingar och tar ofta eget initiativ till kontakt.

Lekfull

Svarar gärna på lekinviter och bjuder själv gärna till lek.

Ljudlig

Reagerar lätt med skall i olika uppkomna situationer. Kan också gnälla i väntan på aktiviteter och vara ljudlig vid hälsning.

Nyfiken

Är intresserad av händelser som inträffar och vill gärna undersöka dem i en positiv anda.

Positiv attityd

Har en allmänt glad attityd till livet.

Trygg

Har självförtroende och kommer snabbt över ev. osäkerhet.

Gäller från 2023-01-01

Beteendedefinitioner

Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH

SVENSKA KENNELKLUBBEN

HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

POSTADRESS Box 771, 191 27 Sollentuna
BESÖKSADRESS Rotebergsvägen 3, Sollentuna
TELEFONNUMMER 08-795 30 00
MEJLADRESS kansli@skk.se
WEBBPLATS www.skk.se

Stolt samarbetspartner sedan 1964